

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS KRYPTIES „LEADER METODO ĮGYVENDINIMAS“ ĮGYVENDINIMO KOORDINAVIMO GRUPĖS, SUDARYTOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO 2008 M. RUGPJŪČIO 19 D. ĮSAKYMU NR. 3D-452, POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2011-11-2 _____ Nr. 8D-460(5.50)

Kauno r.

Posėdis įvyko 2011 m. spalio 7 d. 11. 00 val.

Posėdžio pirmininkė – Žemės ūkio ministerijos (toliau – ŽŪM) Kaimo plėtros departamento l. e. direktoriaus pareigas, koordinavimo grupės pirmininko pavaduotoja Vilma Daugalienė.

Posėdžio sekretorė – Programos „Leader“ ir žemdirbių mokymo metodikos centro (toliau – „Leader“ centras) Programos „Leader“ ir informavimo skyriaus vyr. specialistė Justina Bartkevičiūtė.

Dalyvavo nariai: Žemės ūkio ministerijos Kaimo plėtros departamento l. e. Alternatyviosios veiklos skyriaus vedėjo pareigas Regina Voverytė ir vyriausios specialistės Ilona Sadovskaitė bei Nomedą Padvaiskaitė, ŽŪM Teisės departamento 2-ojo teisės skyriaus vyr. specialistas Aurelijus Mačiulaitis, Nacionalinės mokėjimo agentūros prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – Agentūra) Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento direktoriaus pavaduotoja Vida Ačienė, vietos veiklos grupės (toliau – VVG) „Pakruojo partnerystė“ pirmininkė Marytė Žiubrienė, Asociacijos „Lamatos žemė“ pirmininkė Edita Grinčinaitienė, „Leader“ centro direktorė Lina Gumbrevičienė, Šalčininkų r. VVG pirmininkas Josif Rybak, Tauragės r. VVG pirmininkė Nijolė Tirevičienė, Kelmės krašto partnerystės VVG pirmininkas Zenonas Mačernis, Ukmergės r. VVG pirmininkė Klavdija Stepanova, Kauno r. VVG pirmininkas Vytautas Zubas, Sūduvos VVG pirmininkė Reda Kneizevičienė, Švenčionių r. VVG pirmininkė Birutė Borovikienė, Šiaurės vakarų Lietuvos VVG pirmininkė Loreta Rubežienė, Raseinių r. VVG pirmininkas Vincas Blinstrubas, Molėtų r. VVG pirmininkas

Virgilijus Šironas, Biržų r. vietos veiklos grupės pirmininkas Steponas Staškevičius, Panevėžio r. VVG pirmininkas Eugenijus Luskis, Druskininkų VVG pirmininkas Alvydas Varanis, Vilkaviškio krašto VVG pirmininkė Lina Kružinauskienė.

Kviestieji asmenys: žemės ūkio ministro patarėja Edita Gudišauskienė, Agentūros Kaimo plėtros ir žuvininkystės programų departamento l. e. Kaimo vystymo programų skyriaus vedėjo pareigas Lina Gaidžiūnaitė, ŽŪM Tautinio paveldo ir mokymo skyriaus vyr. specialistė Alma Rasimienė, „Leader“ centro Programos „Leader“ ir informavimo skyriaus vedėjas Tomas Didžiulis, vyr. specialistas Tadas Vasiliauskas, vyresn. specialistas Marius Kairys, VVG atstovai (dalyvių sąrašas pridedamas).

DARBOTVARKĖ:

1. Dėl tinkamų finansuoti išlaidų, įgyvendinant teritorinio bendradarbiavimo projektus pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos (toliau – Programa) priemonę „Teritorinis ir tarptautinis bendradarbiavimas“, sąrašo pakeitimo svarstymo.

2. Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ įgyvendinamos *LEADER* metodu, įgyvendinimo taisyklių galimų pakeitimų svarstymo.

3. Dėl komandiruotės išlaidų (dienpinigių) finansavimo įgyvendinant projektą pagal Programos priemonės „Parama VVG veiklai, įgūdžiams įgyti ir aktyviai pritaikyti“ 4 veiklos sritį.

4. Dėl einamųjų klausimų.

V. Zubas pradėjo posėdį ir suteikė žodį, posėdžio pirmininkei Vilmai Daugalienei. V. Daugalienė pasveikinusi susirinkimo dalyvius suteikė žodį I. Sadovskaitei.

1. SVARSTYTA. Tinkamų finansuoti išlaidų, įgyvendinant teritorinio bendradarbiavimo projektus pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos (toliau – Programa) priemonę „Teritorinis ir tarptautinis bendradarbiavimas“, sąrašo pakeitimo svarstymas.

I. Sadovskaitė informavo apie Kaimo plėtros departamento (toliau – KPD) siūlomą tinkamų finansuoti išlaidų pakeitimą. Pakeitimas, susijęs su tinkamomis finansuoti išlaidomis – ilgalaikiu turtu, kuris šiuo metu gali būti finansuojamas pagal taisykles. Ši problema iškilo dėl to, kad VVG, įgyvendindama bendradarbiavimo projektą (kelių savaičių trukmės), tinkamomis finansuoti išlaidomis deklaruoja ilgalaikį turtą, kurio paskirtis po projekto įgyvendinimo kelia abejonių.

I. Sadovskaitė pateikė KPD siūlymą – ilgalaikį turtą nustatyti netinkamomis finansuoti išlaidomis įgyvendinant bendradarbiavimo projektus.

R. Voverytė pateikė žemės ūkio viceministro M. Kuklieriaus nuomonę šiuo klausimu. Viceministras mano, kad nereikia taip griežtai teigti, jog negalima įsigyti ilgalaikio materialiojo turto, bet bandyti rasti tam tikrą sprendimo būdą, pagal kurį turtą būtų leidžiama įsigyti pagal nusidėvėjimą. Pavyzdžiui, turtą, kuris naudojamas ne ilgiau negu du metus, būtų galima įsigyti įgyvendinant bendradarbiavimo projektus.

V. Zubas pristatė diskusiją, vykusią šiuo klausimu tarp VVG. Dauguma pasisakiusių nepritarė KPD siūlymui dėl dviejų priežasčių. Pirma, kad projektas gali būti tęstinis ir turto įsigijimo apribojimas kelia daug neaiškumų. Antra priežastis, investicijos, leidžiamos statybos, remontas. Visi šie dalykai yra leidžiami, bet neleidžiama įsigyti ilgalaikio turto. V. Zubo nuomone, tai nelogiška.

V. Zubas sutiko su R. Voverytės išsakyta mintimi dėl turto nusidėvėjimo ir siūlė įvesti tam tikrą atskaitos pagrindą, pagal kuri būtų galima spręsti ilgalaikio turto finansavimo klausimą. R. Voverytė siūlė taikyti apribojimus tik „minkštiesiems“ projektams ir pažymėjo, kad įsigyti ilgalaikį turtą įgyvendinant investicinius projektus bus galima ir ateityje.

Diskusijoje dalyvavo: I. Sadovskaitė, V. Zubas, R. Voverytė, V. Ačienė, V. Daugalienė, L. Rubežienė, N. Tirevičienė.

NUTARTA. Pritarti siūlymui ilgalaikį turtą nustatyti netinkamomis finansuoti išlaidomis įgyvendinant „minkštuosius“ teritorinio ar tarptautinio bendradarbiavimo projektus.

2. SVARSTYTA. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ įgyvendinamos *LEADER* metodu, įgyvendinimo taisyklių galimų pakeitimų svarstymas.

I. Sadovskaitė pristatė Agentūros siūlymą patikslinti 28.18.2. punkto formuluotę, nes neaišku, ar vietos projektų vykdytojai gali investuoti į privačių juridinių asmenų nekilnojamąjį turtą. Ji kvietė pritarti Agentūros siūlymui, kadangi investicijos į privatų nekilnojamąjį turtą yra rizikingos ir teisėto valdymo sutartis (nuomos, panaudos ar kt.) neapsaugo vietos projekto vykdytojo nuo savininko galimų veiksmų atsiimant turtą savo žinion.

I. Sadovskaitė pažymėjo, kad pagal šią priemonę įgyvendinami viešojo pobūdžio (ne pelno siekiantys) projektai, o paramos lyginamoji dalis yra 90 proc. prisidedant įnašu natūra, parama siekia 100 proc., todėl investicijos į privatų juridinių asmenų turtą yra negalimos. Siūloma 28.18.2 punktą papildyti taip: „jeigu planuojama investuoti į ne nuosavybės teise, o kitais teisėtais pagrindais valdomą nekilnojamąjį turtą, pareiškėjas ir (arba) partneris su nekilnojamojo turto savininku, viešuoju juridiniu asmeniu, sudaro valdymo teisėtumą pagrindžiančią sutartį, registruojamą Nekilnojamojo turto registre, kurios galiojimo terminas ne trumpesnis kaip 5 (penkeri) metai, jei vietos projektus teikia kaimo bendruomenės ir

savivaldybės arba 10 (dešimt) metų, jei vietos projektus teikia kiti juridiniai asmenys (pradedama skaičiuoti nuo vietos projekto įgyvendinimo pabaigos), nekilnojamojo turto valdytojo sutikimą“.

R. Voverytė pateikė viceministro nuomonę, kad reikia pritarti Agentūros siūlymui.

V. Zubas pasiūlė įvesti tam tikrus „saugiklius“, kurie apsaugotų nuo privačių asmenų pasikėsimo gauti sau naudos nes, jo nuomone, kaimuose yra žmonių, kurie savo namuose nori įkurti muziejus ar ką nors panašaus ir šis pakeitimas užkirstų kelią jų veiklai.

I. Sadovskaitė priminė, kad turto nuomos ar panaudos sutartys yra rengiamos šalių susitarimu. Turto savininkas gali bet kada iš anksto įspėjęs nuomininką nutraukti sutartį ir jį išskeldinti, nes jis nėra apsaugotas.

Diskusijoje dalyvavo: I. Sadovskaitė, R. Voverytė, E. Gudišauskienė, V. Zubas, V. Daugalienė, V. Šironas, M. Žiubrienė.

NUTARTA. Pritarti siūlymui patikslinti 28.18.2 punkto formuluotę nenumatant galimybės investuoti į privatų nekilnojamąjį turtą įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ įgyvendinamos *LEADER* metodu.

2.1. SVARSTYTA. Netinkamų finansuoti išlaidų patikslinimas įgyvendinant Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonę „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“ įgyvendinama *LEADER* metodu .

I. Sadovskaitė pristatė 33.1 punktą: „33.1. nenumatytos projekte, nesusijusios su projektu ir remiama veikla, neatitinkančios taisyklių 14 ir 30–32 punktuose nustatytų reikalavimų“.

I. Sadovskaitė pateikė KPD siūlymą išbraukti iš 33.1 punkto žodžius „nenumatytos projekte“, tuo atveju, jeigu pareiškėjas, įgyvendindamas vietos projektą sutaupo lėšų, jis gali numatyti papildomų investicijų, tiesiogiai susijusių su vietos projekto įgyvendinimu.

NUTARTA. Pritarti siūlymui išbraukti iš 33.1. punkto žodžius „nenumatytos projekte“.

2.2. SVARSTYTA. Paramos paraiškos II dalies papildymas 1.7 punktu: „pareiškėjo įnašo į vietos projektą pobūdis“.

I. Sadovskaitė pateikė KPD siūlymą papildyti II dalį punktu, kuriame būtų informacija apie pareiškėjo įnašo pobūdį ir vertę, kadangi šiuo metu yra numatyta tik informacija apie partnerio įnašą, o pareiškėjo įnašas atsispindi tik projekto finansavimo šaltinių lentelėje.

NUTARTA. Pritarti dėl II dalies 1.7 punkto papildymo.

2.3. SVARSTYTA. Paramos paraiškos II dalies 3 punkto „Partnerio (-ių) – fizinio (-ių) asmens (-ų) duomenys“ patikslinimas.

I. Sadovskaitė pateikė KPD siūlymą patikslinti 3 punkto paaiškinimą: „(pateikite informaciją apie partnerį (-ius); jeigu įgyvendinant vietos projektą dalyvauja partneris; jeigu vietos projekte dalyvauja keli partneriai, duomenis apie kiekvieną partnerį pateikite atskirose

lentelėse). Šis punktas gali būti pašalintas iš paramos paraiškos formos, tuo atveju, jeigu vietos plėtros strategijoje nenumatyta įgyvendinti projektų su partneriais – fiziniiais asmenimis.“

NUTARTA. Pritarti siūlymui.

2.4. SVARSTYTA. Paramos paraiškos VI dalies „Vietos projekto priežiūros rodikliai“ lentelės papildymas.

I. Sadovskaitė pristatė KPD siūlymą papildyti paramos paraiškos VI dalies „Vietos projekto priežiūros rodikliai“ lentelę dar vienu punktu: „10. Kiti numatomi pasiekti rodikliai (pagal vietos plėtros strategiją)“.

NUTARTA. Pritarti dėl VI dalies „Vietos projekto priežiūros rodikliai“ lentelės papildymo punktu: „10. Kiti numatomi pasiekti rodikliai (pagal vietos plėtros strategiją)“.

2.5. SVARSTYTA. Paramos paraiškos VII dalies „Vietos projekto įgyvendinimo planas“ atsisakymas.

I. Sadovskaitė informavo apie KPD siūlymą atsisakyti VII dalies iš viso, kadangi joje nurodomi duomenys iki paramos sutarties pasirašymo jau tampa neaktualūs, be to, prieš pasirašant paramos sutartį šie duomenys yra derinami iš naujo kaip neatsiejama paramos sutarties dalis.

V. Zubas siūlė kiekvienam individualiai nuspręsti, kokia forma rengti VII dalį: gali būti diagrama, lentelė ir t. t.

I. Sadovskaitė informavo, kad išėmus VII dalį, ją bet kada galima susigrąžinti į paramos paraiškos formą, tačiau ji nebūtų privaloma, o kiekviena VVG, rengdama kvietimui teikti vietos projektų paraiškas, pati nuspręstų, ar ši informacija reikalinga, ar ne.

Diskusijoje dalyvavo: I. Sadovskaitė, A. Staniūnas, L. Gumbrevičienė, R. Knezevičienė, V. Daugalienė, V. Zubas.

NUTARTA. Pritarti siūlymui paramos paraiškos formoje atsisakyti VII dalies.

2.6. SVARSTYTA. Paramos paraiškos X dalies „Tinkamų finansuoti išlaidų pagrindimas“ atsisakymas.

I. Sadovskaitė pateikė KPD siūlymą – atsisakyti X dalies kaip atskiros, o papildyti IX dalies lentelę dar viena skiltimi, kurioje būtų pateikiamas išlaidų pagrindimas.

NUTARTA. Pritarti siūlymui.

2.7. SVARSTYTA. Dėl paramos paraiškos formos papildymo nauja dalimi „Informacija apie įnašą natūra – neatlygintą savanorišką darbą“.

I. Sadovskaitė pristatė KPD siūlymą – papildyti paramos paraiškos formą nauja dalimi, kurioje būtų nurodoma informacija apie įnašą natūra – neatlygintą savanorišką darbą, kadangi šiuo metu vietos projektų paraiškų teikėjai turi pridėti laisvos formos dokumentą, kuriame kartais neužtenka informacijos.

NUTARTA. Pritarti siūlymui paramos paraiškos formą papildyti nauja dalimi „Informacija apie įnašą natūra – neatlygintą savanorišką darbą“.

3. SVARSTYTA. Komandiruotės išlaidų (dienpinigių) finansavimas įgyvendinant projektą pagal Programos priemonės „Parama VVG veiklai, įgūdžiams įgyti ir aktyviai pritaikyti“ 4 veiklos sritį.

I. Sadovskaitė pristatė Agentūros siūlymą patikslinti taisyklių 19.3.1.2. punktą, atsižvelgiant į tai, kad, 19.3.1.2. punktas taikomas VVG potencialiems pareiškėjams. Kadangi dienpinigiai yra tinkamos išlaidos tik darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartį, o 4 veiklos sritis yra skirta pareiškėjams/potencialiems vietos projektų vykdytojams, su kuriais darbo sutartys apskritai nėra pasirašomos, todėl šis punktas turi būti patikslintas – reikia išbraukti dienpinigius.

NUTARTA. Pritarti siūlymui patikslinti 19.3.1.2. punktą atsisakant dienpinigių.

4. SVARSTYTA. Einamieji klausimai.

4.1. SVARSTYTA. Galimybė į vietos projektų atrankas kviesti vietos projektų vykdytojus, kurių projektai yra svarstomi.

I. Sadovskaitė pristatė Agentūros siūlymą – numatyti galimybę į VVG vietos projektų atrankos posėdžius kviesti vietos projektų vykdytojus, kurių vietos projektai yra svarstomi. Įgyvendinus šį siūlymą, galima siekti didesnio skaidrumo priimant sprendimus dėl vietos projektų finansavimo.

I. Sadovskaitė informavo, kad KPD pritaria šiam siūlymui ir pažymėjo, kad taip bus sudaroma galimybė kviesti projektų vykdytojus, tačiau tai nebus privaloma procedūra.

NUTARTA. Pritarti siūlymui.

4.2. SVARSTYTA. Vietos valdžios atstovų delegavimas į VVG valdybos sudėtį.

I. Sadovskaitė pristatė VVG tinklo prašymą – ŽŪM teisininkams pateikti vietos valdžios atstovavimo VVG išaiškinimą.

A. Mačiulaitis informavo, kad vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „LEADER metodo įgyvendinimas“ priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“, administravimo taisyklės, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. 3D-578 4 punkte nustatyta, kad vietos valdžios atstovas – VVG teritorijoje veikiančios savivaldybės tarybos deleguotas asmuo, VVG valdymo organe, turinčiame sprendimų priėmimo teisę, atstovaujantis jį delegavusios savivaldybės interesams. Ši sąvoka visiškai atitinka Vietos savivaldos įstatymo Žin., 1994, Nr. 55-1049; 2008, Nr. 113-4290) 3 straipsnio 3 dalies nuostatą, kad vietos valdžios teisės ir pareigos yra suteiktos savivaldybės tarybai ir keisti nėra teisinio pagrindo. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 m. programoje (kuri patvirtinta EK 2007 m. spalio 19 d. sprendimu Nr.

K/2007/5076 ir yra ES teisės aktas), taip pat Vietos plėtros strategijų, įgyvendinamų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos krypties „LEADER metodo įgyvendinimas“ priemonę „Vietos plėtros strategijų įgyvendinimas“, administravimo taisyklių 4 dalyje nustatyta, kad VVG valdymo organe vietos valdžios atstovai turi sudaryti iki 25 proc. Tai reiškia, kad VVG valdymo organe būtinai turi dalyvauti savivaldybių tarybų deleguoti asmenys. Asociacijų įstatymo (Žin., 2004, Nr. 25-745) 9 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad kolegialaus valdymo organo nariais gali būti fiziniai asmenys – asociacijos nariai ir asociacijos narių – juridinių asmenų pasiūlyti fiziniai asmenys, todėl savivaldybės turėtų tapti VVG narėmis.

V. Zubas posėdžio dalyviams pateikė klausimą dėl vietos valdžios atstovų balsų skaičiaus, jeigu jie atstovauja vieną ir tą patį juridinį asmenį.

A. Mačiulaitis informavo, kad VVG yra kuriama pagal Asociacijų įstatymą ir savo įstatuose gali numatyti, kiek procentų balsų galima duoti vietos valdžios atstovams.

R. Voverytė informavo, kad pagal Asociacijų įstatymą, jeigu savivaldybė nebus VVG narė, jų atstovas galės dalyvauti, tačiau jis neturės balso teisės. Todėl norint, kad vietos valdžios atstovas turėtų balso teisę, jis turi būti VVG narys. Kiekviena VVG turi numatyti savo įstatuose deleguotų narių skaičių. Įstatai gali būti keičiami visuotinio narių susirinkimo, bet turi neprieštarauti Asociacijos įstatymui.

V. Šironas išsakė nuomonę, kad ŽŪM per daug formalizavo savivaldybės atstovavimą VVG. Politikai VVG veikloje turėtų dalyvauti savanoriškumo principu. Jie savo veikla savivaldybės taryboje turėtų atstovauti VVG interesams.

V. Zubas pritarė, kad reikia panaikinti taisyklę, jog politiką turi deleguoti savivaldybės taryba, nes tai prieštarauja pagrindiniams LEADER principams. Savivaldybės taryba pagal visus tinkamumo kriterijus VVG sudėtyje turi būti ir jeigu atsisako deleguoti savo narius, tai VVG neatitinka strategijos keliamų reikalavimų ir negali įgyvendinti strategijos. Mažumą sudarantis (iki 25 procentų) partneris praktiškai turi veto teisę. Tai neteisinga ir visiškai neatitinka LEADER principų.

V. Zubas akcentavo, kad VVG nenori ignoruoti vietos valdžios atstovų, tačiau nori išspręsti problemą, kai savivaldybės nedeleguoja valdžios atstovų ir taip stabdo VVG veiklą.

R. Voverytė pabrėžė, kad pagal Asociacijų įstatymą nedeleguotas asmuo gali atstovauti tik save – fizinį asmenį. Norint, kad jis atstovautų savivaldybę, jį turi deleguoti savivaldybės taryba. Pagal Asociacijų įstatymą VVG gali savo įstatuose iškelti tam tikrus papildomus reikalavimus deleguotam asmeniui.

V. Blistrubas informavo apie Raseinių VVG susidariusią situaciją. Raseinių r. savivaldybė gegužės 3 d. atšaukė deleguotus vietos valdžios atstovus. VVG kreipėsi į savivaldybę, kad deleguotų naujus valdžios atstovus. Savivaldybė atsakė, kad jie deleguos savo

atstovus, jeigu VVG pakeis savo įstatus taip, kad VVG savivaldybės atstovai sudarytų 25 procentus narių, verslo atstovai taip pat 25 procentus, o valdybai būtų renkamas atskiras pirmininkas. V. Blistrubo nuomone, tai reiškia partiniu principu paimtą valdžią. VVG nenori keisti savo įstatų. V. Blistrubas prašė paaiškinti teisininkų, ką reiktų daryti esant tokiai situacijai.

I. Sadovskaitė pabrėžė, kad kiekviena VVG turi perskaityti savo įstatus dar kartą, nes gali būti tam tikrų prieštaravimų ir neatitikčių, susijusių su tam tikrais punktais. VVG turi pataisyti savo įstatus taip, kad būtų numatyta galimybė vietos valdžios atstovams dalyvauti VVG veikloje, nes negalima eliminuoti strateginio VVG partnerio.

R. Misiūnienė siūlė ŽŪM parašyti savivaldybėms raštą, skatinantį savivaldybės narius dalyvauti VVG veikloje.

E. Gudišauskienė teigė, kad žemės ūkio ministras negali teisėtai įsakyti savivaldybėms deleguoti savo narius, jis gali tik išreikšti savo nuomonę šiuo klausimu.

K. Stepanova siūlė prašyti žemės ūkio ministro parašyti savivaldybių vadovams kvietimą bendradarbiauti su VVG.

V. Daugalienė pabrėžė, kad posėdžio dalyviai išgirdo VVG problemas, susijusias su šiuo klausimu ir perduos visą informaciją ministrui bei viceministrui. Tikimasi rasti išeitį.

Diskusijoje dalyvavo: I. Sadovskaitė, R. Kneiziavičienė, V. Zubas, N. Tirevičienė, V. Daugalienė, R. Sasnauskas, A. Mačiulaitis, V. Blistrubas, V. Šironas, M. Žiubienė, E. Gudišauskienė, R. Misiūnienė.

NUTARTA:

1. Nepritarti VVG tinklo siūlymui keisti vietos valdžios atstovo apibrėžimą.
2. Perduoti žemės ūkio ministrui prašymą, kad parašytų kreipimąsi savivaldybėms dėl VVG ir savivaldybės bendradarbiavimo.

3. VVG tinklui parengti kreipimąsi į Savivaldybių asociaciją kviečiant visas savivaldybes bendradarbiauti su VVG.

4.3. SVARSTYTA. Agentūros pertekliniai reikalavimai vertinant vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymus.

I. Sadovskaitė informavo apie VVG tinklo pastabą, kad Agentūra, tikrindama vietos projektų (VP) mokėjimo prašymus, papildomai reikalauja viešųjų pirkimų dokumentų, nors VVG pateikia viešųjų pirkimų išvadas.

I. Sadovskaitė pateikė KPD nuomonę šiuo klausimu: atsižvelgiant į tai, kad VVG buvo pavesta funkcija tikrinti vietos projektų vykdytojų pirkimų dokumentus ir parengti pažymą, kurią projekto vykdytojas turi pateikti su mokėjimo prašymu, Agentūra netūrėtų reikalauti vėl pateikti šiuos dokumentus. Dokumentų teisingumu Agentūra gali įsitikinti atlikdama patikras vietoje.

R. Sasnauskas pažymėjo, kad pirkimų dokumentų Agentūra reikalauja ne iš visų projektų vykdytojų, tačiau atskirais atvejais gali reikalauti, kai VVG parengtoje pažymoje dėl viešųjų pirkimų trūksta informacijos, pvz., nenurodyta pirkimo laimėtojas, pirkimo objektas, pirkimo suma ar kt.

I. Sadovskaitė siūlė, kad Agentūra pateiktų pavyzdinę formą VVG, kaip reikia tinkamai rašyti viešųjų pirkimų išvadas.

R. Sasnauskas atsakė, kad tokią formą gali padaryti, nors dalis VVG tinkamai rengia pažymas, naudodamos Agentūros teritorinių skyrių formas ir pavyzdžius.

V. Zubas pabrėžė, kad daug papildomų nepagrįstų klausimų iškyla Agentūros pasamdytiems vertintojams.

V. Ačienė informavo, kad Agentūra aptars šią problemą su ekspertais, kurie vertina vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymus.

Diskusijoje dalyvavo: I. Sadovskaitė, V. Zubas, V. Daugalienė, R. Sasnauskas, V. Ačienė, R. Kneiziavičienė.

NUTARTA. Agentūra turi persiųsti VVG tinklui pavyzdinę formą, kaip reikia teisingai rašyti viešųjų pirkimų išvadas ir aptarti su ekspertais perteklinių reikalavimų problemą.

4.4. SVARSTYTA. Reikalavimas apdrausti vykdomas statybas, kapitalinį remontą ar rekonstrukciją pradedant darbus.

I. Sadovskaitė pristatė VVG tinklo pastabą, kad kapitaliniam remontui reikalaujama papildomai drausti pastatą senąja verte, o tai visiškai nelogiška, nes įvykus draudimui, draudimas nemokėtų kapitalinio remonto nuostolių, nes yra nebaigta statyba.

I. Sadovskaitė pateikė KPD komentarą. Šis reikalavimas buvo pateiktas nepriklausomų ekspertų, kurie vertina vietos projektų vykdytojų mokėjimo prašymus, tačiau pateikus išaiškinimą žodžiu, jo buvo atsisakyta. Vietos projekto vykdytojas turi apdrausti pastatą užbaigus darbus, o darbų vykdymo metu statybą turėtų drausti darbų vykdytojas (rangovas), tačiau šią sąlygą reikėtų numatyti sutartyje.

V. Ačienė pastebėjo, kad Agentūra prašo draudimo, jei tai yra galutinis mokėjimo prašymas, tačiau jeigu yra tarpinis mokėjimo prašymas, taikomi vienodi reikalavimai ir nebus prašoma apdrausti vykdomas statybas.

Diskusijoje dalyvavo: N. Tirevičienė, I. Sadovskaitė, R. Sasnauskas, V. Ačienė, V. Zubas.

NUTARTA. Nereikia drausti vykdomas statybas, kapitalinį remontą ar rekonstrukciją, kai yra pateikiamas tarpinis mokėjimo prašymas.

4.5. SVARSTYTA. Nekilnojamojo turto – žemės nuosavybės dokumentų pateikimas įgyvendinant vandentvarkos vietos projektus.

I. Sadovskaitė pateikė VVG tinklo pastabą, kad įgyvendinant vandens gerinimo projektus pagal taisykles reikalaujama iki pirmo mokėjimo prašymo pateikti žemės nuosavybės dokumentus, nors statybos techniniame reglamente (STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ 23 str. 26 dalies, 7 priede) sakoma, kad tokiais atvejais žemės sklypo nuosavybės dokumentai neprivalomi.

I. Sadovskaitė informavo, kad KPD pritaria VVG tinklo siūlymui pakoreguoti taisykles numatant išlygą vandentvarkos projektams, įgyvendinamiems valstybinėje žemėje.

V. Ačienė papildė, kad Agentūra susiduria su vandentvarkos vietos projektų problema. Kadangi taisyklės dar nėra pakeistos, Agentūra, sprendama šią problemą, remsis kitais teisės aktais, reglamentuojančiais vandentvarkos projektus.

NUTARTA. Pritarti siūlymui koreguoti vandentvarkos vietos projektų taisykles, numatant išlygą vandentvarkos projektams, įgyvendinamiems valstybinėje žemėje.

4.6. SVARSTYTA. Gautų paslaugų įgyvendinant vietos projektą nurašymo akto pateikimas.

I. Sadovskaitė pristatė VVG tinklo pastabą, kad Agentūra reikalauja gautoms paslaugoms pateikti nurašymo aktus.

I. Sadovskaitė pateikė KPD nuomonę, kad įgyvendinant projektus gautoms paslaugoms būtina pateikti priėmimo-perdavimo aktą. Gautų paslaugų nurašyti negalima, nes tai nėra materialusis turtas.

NUTARTA. Nurodyti Agentūrai, kad nereikalaujama gautų paslaugų nurašymo aktų.

4.7. SVARSTYTA. Pertekliniai reikalavimai vietos projektuose numatytiems viešinimo priemonėms.

I. Sadovskaitė pristatė VVG tinklo pastabą, kad spaudoje buvo viešintas straipsnis apie vienos VVG vykdomą projektą ir Agentūra pasigedo žodžių „paramos lėšos“ ir nefinansavo straipsnio išleidimo kaštų, nors straipsnyje buvo pateikti ženklai, nurodantys, kas remia šį projektą.

R. Sasnauskas informavo, kad tuo atveju, jeigu yra visi privalomieji ženklai, o turinyje pateikta informacija apie projektą, Agentūra šias išlaidas pripažįsta tinkamomis. Viešinant informaciją apie gautą paramą, reikia nurodyti, iš kur gaunama parama.

NUTARTA. Agentūrai atkreipti dėmesį į pavienius atvejus, dėl kurių kyla nesusipratimų.

4.8. SVARSTYTA. Reikalavimas, kad vietos projektų vykdytojai, gaminantys baldus, turi pateikti sertifikatus.

I. Sadovskaitė pristatė VVG tinklo pastabą, kad reikalaujama sertifikatų gamintiems baldams, nors įstojus į ES toks reikalavimas gamintojams išnyko arba ant įrangos yra sertifikavimo lipdukas CE, bet dar reikalaujama papildomų dokumentų.

R. Sasnauskas informavo, kad atsižvelgiant į tai, kad baldai yra gaminami ES, sertifikatų nebus reikalaujama.

NUTARTA. Agentūra neturi reikalauti perteklinių dokumentų iš vietos projektų vykdytojų.

4.9. SVARSTYTA. Suteiktų paslaugų ar gautų prekių apmokėjimas dalimis (etapais).

I. Sadovskaitė pristatė VVG tinklo pastabą, kad pateikiant pirmą mokėjimo prašymą buvo prašoma apmokėti tik dalį sumos už prekes (sąskaita išrašyta tai daliai sumos pagal sutartį, kita dalis bus apmokėta, kai pareiškėjas gaus pinigus, t. y. dokumentai bus pateikti teikiant antrą mokėjimo prašymą), bet Agentūra reikalauja, kad už prekes būtų sumokėta iš karto.

I. Sadovskaitė pateikė KPD komentarą, kad šis klausimas jau buvo svarstytas 2010 m. spalio 10 d. apskrito stalo diskusijoje. Diskusijos metu buvo nuspręsta, kad yra du būdai sumokėti už suteiktas paslaugas ar gautas prekes: pirmas būdas – reikia prašyti atskirų sąskaitų už atliktų darbų dalį ir jas teikti Agentūrai kartu su mokėjimo prašymais; antras būdas – Agentūrai su mokėjimo prašymu galima teikti tą pačią sąskaitą fiksuojant, kiek jie pagal tą sąskaitą gavo ir ką nori įsigyti. Šie abu būdai yra užfiksuoti minėtos diskusijos protokole.

NUTARTA. Galioja abu būdai sumokėti už prekes ar suteiktas paslaugas ir jais galima naudotis.

4.10. SVARSTYTA. NMA vertinimo ir dokumentų derinimo terminų nesilaikymas.

I. Sadovskaitė pateikė VVG tinklo pastabą, kad derinant vietos projektų vykdytojų paramos sutartis, vertinant mokėjimo prašymus, derinant vietos projektų vertinimo ataskaitas, NMA nesilaiko terminų, o jeigu terminai nenustatyti, tai derinimas trunka labai ilgai. Būtų tikslinga nustatyti šios procedūros terminus.

L. Gaidžiūnaitė informavo, kad sutarčių pasirašymo terminas priklauso nuo projektų vertinimo ataskaitų kokybės ir nuo atsakymų į pateiktus klausimus dėl sutarčių rengimo. Jeigu dėl šių dokumentų yra daug pastabų – pratęsiamas derinimo laikas. Reikia atidžiai pildyti projektų vertinimo ataskaitas atkreipiant dėmesį į pareiškėjų pavadinimus, kodus ir kt.

V. Ačienė informavo, kad sutarties pasirašymo terminas yra penkios dienos.

I. Sadovskaitė atkreipė dėmesį, kad yra du terminai: pirmas terminas mokėjimo prašymų vertinimas, antras – pinigų išmokėjimas. Nuo vertinimo iki išmokėjimo yra keli etapai: Agentūra formuoja pinigų užsakymo paraišką, siunčia ją ministerijai, kuri siunčia užsakymą išdui, todėl sutarčių pasirašymo laikotarpis pailgėja. Todėl vertinant Agentūros darbo terminus būtina įvertinti ir kitų institucijų darbą.

R. Voverytė papildė, kad terminai yra nustatyti pagrindinėse programos administravimo taisyklėse ir nuo to laiko, kai Agentūra suformuoja mokėjimo paraišką, kuri siunčiama į

ministeriją, iš ministerijos į Finansų ministeriją, tai užtrunka dvi savaites, kol Agentūra gauna pinigus. Agentūra gavusi pinigus turi juos pervesti per 5 dienas.

Diskusijoje dalyvavo: I. Sadovskaitė, V. Ačienė, L. Gaidžiūnaitė, A. Stasiūnas, R. Kneiziavičienė, M. Žiubrienė, R. Voverytė.

NUTARTA. VVG atkreipti dėmesį į PVA kokybę ir greičiau reaguoti į Agentūros pastabas.

4.11. SVARSTYTA. NMA darbuotojų skirtingas tų pačių klausimų traktavimas.

I. Sadovskaitė pristatė VVG tinklo pastabą dėl skirtingo Agentūros specialistų vienodos situacijos traktavimo vertinant mokėjimo prašymus.

I. Sadovskaitė informavo, kad šis klausimas jau buvo nagrinėtas ankstesniuose posėdžiuose ir Agentūra aptars jį su ekspertais.

NUTARTA. Agentūrai aptarti ir išspręsti visus VVG klausimus su savo ekspertais.

4.12. SVARSTYTA. VVG informavimas apie įvykdytus išmokėjimus vietos projektų vykdytojams.

I. Sadovskaitė pristatė VVG tinklo pastabą dėl VVG informavimo apie išmokas vietos projektų vykdytojams.

V. Ačienė informavo, kad visą informaciją siunčia „Leader“ centrui vieną kartą per ketvirtį.

T. Didžiulis informavo, kad informacija kartu su „Leader“ centro pažyma yra skelbiama interneto puslapyje (www.leaderlietuva.lt).

V. Zubas pastebėjo, kad reikėtų praplėsti informaciją įrašant projekto pavadinimą.

NUTARTA. Informuoti koordinacinio posėdžio dalyvius, kad informacija apie išmokas vietos projektų vykdytojams teikiama „Leader“ centro interneto puslapyje.

4.13. SVARSTYTA. Neatlygintinas savanoriško darbo patikrų vykdymas.

I. Sadovskaitė priminė, kad šitas klausimas jau buvo svarstytas 2011 m. vasario 3 d. vykusioje apskrito stalo diskusijoje. Buvo susitarta, kad savanoriškas darbas tai įnašas, įvertintas pinigine išraiška ir už jį taip pat mokamos paramos lėšos, todėl būtina įsitikinti, ar visas įnašas natūra – savanoriškas darbas yra atliktas tinkamai, kaip deklaruojama savanoriško darbo apskaitos lentelėje, todėl jį privaloma patikrinti jo atlikimo metu.

V. Zubas papildė, kad pagrindinė problema yra ta, jog Agentūra reikalauja savanoriško darbo patikrų ataskaitų, nors pagal taisyklės „104. Vietos projekto vykdytojas nemokamo savanoriško darbo laiko apskaitos lentelę turi išsiųsti arba pateikti strategijos vykdytojui. Strategijos vykdytojas, gavęs nemokamo savanoriško darbo laiko apskaitos lentelę, turi nemokamą savanorišką darbą įvertinti ir priimti vieną iš šių taisyklių 105 punkte nurodytų sprendimų dėl

nemokamo savanoriško darbo pripažinimo tinkamu vietos projekto vykdytojo nuosavu indėliu ir raštu informuoti apie savo sprendimą vietos projekto vykdytoją ir Agentūrą“.

I. Sadovskaitės nuomone, šis Agentūros reikalavimas yra perteklinis, VVG užtenka pateikti savanoriško darbo įvertinimo lentelę.

R. Sasnauskas teigė, kad Agentūra nereikalaus papildomų dokumentų, jeigu VVG pateiks tinkamas išvadas dėl savanoriško darbo atlikimo.

Diskusijoje dalyvavo: I. Sadovskaitė, V. Zubas, R. Sasnauskas.

NUTARTA. Agentūrai atkreipti dėmesį ir nereikalauti papildomų dokumentų.

4.14. SVARSTYTA. Reglamento pakeitimai, susiję su reikalavimu VVG valdybos posėdžiuose išlaikyti partnerystės proporciją.

I. Sadovskaitė pristatė VVG tinklo klausimą: vietos veiklos grupių įstatuose ar kituose dokumentuose nurodyta, kaip valdybos posėdžiuose priimami sprendimai ir nėra tokio punkto, kad priimant sprendimus turi dalyvauti ne mažiau kaip 50 proc. socialinių ekonominių partnerių. Reikia išsiaiškinti, ar vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos 2011-08-04 raštu Nr. 2D-3935 (12.97) „Dėl Europos komisijos reglamento pakeitimų“ vietos veiklos grupės turi keisti savo įstatus. Kaip reikėtų elgtis, jeigu valdybos posėdyje socialiniai ekonominiai partneriai sudaro mažiau kaip 50 procentų.

I. Sadovskaitės nuomone, į valdybos posėdį susirinkus mažiau kaip 50 procentų socialinių ekonominių partnerių, tokį posėdį reikia laikyti neįvykusiu. Siūlė keisti įstatus, nes reglamento keisti negalima. „Europos komisijos reglamento pakeitimas“ Nr. 2D-3935 (12.97) buvo derinamas su visomis valstybėmis narėmis ir remtasi Audito rūmų išvada, kad per daug įtakos turi vietos valdžios atstovai. Šis reglamento pakeitimas rodo, kad visuomenininkai turi daugiau įtakos priimant sprendimus dėl projektų finansavimo.

Diskusijoje dalyvavo: I. Sadovskaitė, V. Zubas, M. Žiubrienė, R. Voverytė, A. Mačiulaitis.

NUTARTA:

1. Įgyvendinti Europos Komisijos reglamento nuostatas.
2. Rekomenduoti VVG keisti įstatus, jeigu juose nėra numatyta galimybė įgyvendinti EK reglamento nuostatas.

4.15. SVARSTYTA. Galimybė vienam pareiškėjui teikti kelis investicinio pobūdžio vietos projektus ir įgyvendinti juos vienu metu.

E. Gardziulevičius pateikė klausimą, kad dažnu atveju pareiškėjai norėtų įgyvendinti du ar net ir daugiau vietos projektų vienu metu, ar tai yra leidžiama įgyvendinant vietos plėtros strategijas?

I. Sadovskaitė paaiškino, kad pareiškėjui – savivaldybei tokia galimybė ir išlyga yra numatyta Programoje, pareiškėjui kaimo bendruomenei ar kitam galimam pareiškėjui nerekomenduojama vienu metu įgyvendinti dviejų investicinio pobūdžio projektų, kadangi tai yra didelis krūvis, be to labai painu.

R. Voverytė paaiškino, kad KPD rekomenduoja VVG pačiai apsispręsti kiek vietos projektų vienu metu bus leidžiama įgyvendinti vietos projektų paraiškų teikėjams, tačiau KPD siūlo leisti įgyvendinti vieną didesnės apimties – investicinio pobūdžio ir vieną minkštąjį, o kai šie bus užbaigti žinoma galima įgyvendinti ir kitus.

I. Sadovskaitė pridūrė, kad taip pat VVG būtina sekti ir skaičiuoti suteiktą *de minimis* pagalbą.

NUTARTA. Rekomenduoti VVG leisti vietos projektų vykdytojams vienu metu įgyvendinti vieną investicinio pobūdžio vietos projektą ir vieną „minkštąjį“.

4.16. SVARSTYTA. Mokymo kursų, susijusių su tarptautinio ir teritorinio bendradarbiavimo projektais, rengimas.

I. Sadovskaitė informavo apie VVG tinklo prašymą rengti mokymo kursus teritorinio ir tarptautinio bendradarbiavimo tema.

I. Sadovskaitė pritarė dėl VVG tinklo prašymo, kad šie mokymai reikalingi.

M. Kairys informavo, kad šiuo metu „Leader“ centras atlieka VVG tarptautinių ir teritorinių projektų analizę. Ją atlikus, bus rengiami „Leader“ centro atstovų vizitai į VVG, kurių metu bus skatinama analizuoti problemas, dėl kurių nevykdomi projektai. Apibendrinus VVG problemas, bus rengiami mokymai ir konsultacijos dėl šios priemonės įgyvendinimo.

Diskusijoje dalyvavo: I. Sadovskaitė, V. Zubas, M. Kairys, K. Stapanova, V. Daugalienė.

NUTARTA. VVG tinklas ir „Leader“ centras 2012 metais turi organizuoti teritorinio ir tarptautinio bendradarbiavimo mokymo kursus.

4.16. SVARSTYTA. Galimybės Žemės ūkio ministerijai dažniau dalyvauti vietos projektų atrankos posėdžiuose ir gauti daugiau informacijos apie vietos projektų įgyvendinimą.

I. Sadovskaitė pateikė KPD prašymą informuoti apie vietos projektų atrankos posėdžius, nes Žemės ūkio ministerijos atstovai norėtų dalyvauti vietos projektų atrankoje ir gauti daugiau informacijos apie numatomus įgyvendinti vietos projektus.

NUTARTA. Pritarti siūlymui, VVG siųsti informaciją apie vietos projektų atrankos posėdžius „Leader“ centrui, kuris turi pateikti informaciją savo interneto puslapyje arba elektroniniu paštu informuoti KPD.

4.17. SVARSTYTA. Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo rodiklių apskaičiavimas.

A. Rasimienė pristatė rodiklių apskaičiavimo metodiką. Skaitė pranešimą, parengtą pagal klausimus, susijusius su rodiklių skaitinių reikšmių apskaičiavimu.

A. Rasimienės pranešimas bus pateiktas ŽŪM interneto svetainėje. <http://www.zum.lt/lt/zemes-ukio-ministerija/kaimo-pletra/parama-pagal-2007-2013-m--programos-priemones/parama-pagal-2007---2013-metu-kpp-priemones/vietos-pletros-strategiju-igyvendinimas/>.

E. Gudišauskienė siūlė pateikti ministerijai informaciją apie VVG problemas su vietos valdžia.

I. Sadovskaitė paaiškino, kaip reikia suprasti ir įtraukti į apskaitą kultūros paveldo ir kaimo paveldo objektus. Šių objektų negalima atsisakyti, nes jų yra gana daug.

R. Kneiziavičienė pasiteiravo, ar bus galima įgyvendinant vieną projektą pasiekti kelis rodiklius ir juos apskaičiuoti kaip atskirus.

A. Rasimienė paaiškino, kad taip apskaičiuojant rodiklius būtina atsižvelgti į projekto esmę, t. y., jeigu tvarkant viešąją erdvę (parką), pagal tą patį projektą numatyta atnaujinti koplyčią, tai tokio projekto rezultatai bus šie: sutvarkyta viešoji erdvė ir atnaujintas kultūros paveldo objektas.

I. Sadovskaitė pridūrė, kad svarbu atkreipti dėmesį, į tai, kad termino – kaimo paveldo objektas – nėra, tačiau ji galima suprasti kaip kultūros, etnografijos, gamtos, kraštovaizdžio, nematerialiojo paveldo ir pan. sąvoką.

R. Voverytė siūlė, kad KPD pateiktų VVG tinklui aiškinamąjį raštą.

NUTARTA:

1. Įgyvendinant vietos plėtros strategijas siekti numatytų rodiklių ir juos apskaičiuoti pagal pateiktas rekomendacijas.

2. KPD pateikti raštą VVG tinklui dėl kaimo paveldo objektų sąvokos išaiškinimo.

4.18. SVARSTYTA. Vieno pareiškėjo pateiktų projektų skaičius.

V. Zubas pristatė VVG grupės klausimą dėl galimybės pareiškėjui teikti projektą kitai priemonei, jeigu jis dar nebaigė įgyvendinti vieno projekto pagal priemonę „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“.

I. Sadovskaitė informavo, kad KPD nerekomenduoja leisti vietos projektų vykdytojams įgyvendinti dviejų projektų vienu metu, bet jei vietos projektų vykdytojai nori vykdyti vieną investicinį projektą ir kartu įgyvendinti vieną „minkštąjį“ projektą, tai yra leidžiama.

NUTARTA. VVG turi nuspręsti, ar leisti vietos projektų vykdytojams įgyvendinti ne vieną vietos projektą tuo pačiu metu.

Posėdžio pirmininkė

Vilma Daugalienė

Posėdžio sekretorė

Justina Bartkevičiūtė